

KARKSI SÕNA

• Karksi valla infoleht • Nr. 6 (163) Juuni 2009 •

Sõnumeid

Ilus kevadpäev

Karksi Haridusseltsi liikmed võtsid 19. mail ette lühiekskursiooni, mille eesmärk oli tutvuda Murri häärberi ja selle ümbrusega.

Bussisõit ja lühike jalgsimatk kulgesid meeldivalt. Pärast väikest ekslemist leidsime üles ilusa häärberi, mida ümbritses suur aed. Meid võttis vastu lahke perenaine Leili Nael, kes tutvustas meile koha ajalugu ning näitas aeda ja kõrvalhooneid. Meid võlusid omapärane aiamaajake ja ruumikas ait, kus on võimalik külarahval simmaneid korraldada.

Sügava mulje jätsid nii restaureeritud häärberi väljumine kui ka siseruumid. Arvestades seda, millises õnnetus olukorras see ehitis oli, tuleb kiita korrastajate entusiasmi ja töökust.

Meeldiva üllatusena tulid meid väikese kontserdiga tervitama muusikakooli direktor Margus Pöldsepp ja Vello Ainsalu. Esitatud laulud mõjusid nostalgiliselt ja tegid kuulajatel hinge hellaks. Sügavat muljet avaldas Vello Ainsalu laul „Lõputa armastus“, mida kuulsime esiettekandes. Suur tänu muusikutele!

Kaminatule soojuses teelauas istudes kuulasime Leili Naela, kes jutustas rohket pildimaterjali kasutades veel häärberi minevikust, olevikust ja tulevikust. Oleme talle väga tänulikud.

Oli meelde jääv päev: avardus meie silmaring ja tutvusime kodukandi vaatamisväärtustega. Aitäh Hille Krusbergile suurepärase ürituse organiseerimise eest!

Eha Lepik
Karksi Haridusseltsi liikmete nimel

Valla teenetemärk Ivi-Heljo Harjule

Karksi Valla Teenetemärk anti Ivi-Heljo Harjule.

Ta on sündinud 1939. aastal Tartus. Pärast konservatooriumi lõpetamist asus Ivi-Heljo Harju tööle Nuia Keskkooli muusikaõpetajana ja 1975. aastast on ta jaganud oma teadmisi ja oskusi Karksi-Nuia Muusikakoolis. Koorimuusika on saatnud Ivi-Heljot terve elu. Tema dirigendikäe all on laulud selgeks õpinud pika aja jooksul väga suur hulk inimesi, kes on laulnud segakooris, mees- ja naiskooris. Ivi on juhatanud kammerkoore ka Abjas ja Karksi-Nuias.

Tuhalaane külapäev

20. juunil toimub Tuhalaane külapäev.

See algab käsitöölaadaga. Ootame kõiki käsitöömeistreid lähemalt ja kaugemalt ennast registreerima, et saaksime ette valmistada müügilauad. Oodatud on ka kõik suupistete pakkujad.

Täpsem info ja ajakava Tuhalaane külamajas telefonil 433 2137.

Anneli Anijärv

MARGUS MÖISVALLA foto

• Meie hingekosutajad Margus Pöldsepp, Leili Nael ja Vello Ainsalu.

LEADER-meetme esimene voor

Mulgimaa Arenduskoja projektitöötuste vastuvõtt, mis kestis 30. märtsist 30. aprillini, on nüüdseks lõppenud. Täotlusi said esitada kõik Abja, Halliste, Karksi ja Paistu valla ning Möisaküla linna ettevõtted ja organisatsioonid. Saabus 35 taotlust kogusummas 5,8 miljoni kroonile. Kõige aktiivsem osavõtt oli Karksi vallast – 10 taotlust, järgnesid Abja 9, Paistu 7 ja Halliste 5 taotlusega. Kahjuks Möisakülalt ei tulnud ühtegi.

Tööd on alustanud hindamiskomisjon, tulemused peaksid selguma maikuu lõpuks. Seejärel kinnitab need Mulgimaa Arenduskoja juhatus, positiivse vastuse saanud taotlused saab esitada PRIA-le.

Mulgimaa Arenduskoda peab edaspidi ergutama tagasihoidlikumaid piirkondi ja ka ettevõtjaid, keda oli oodatust tunduvalt vähem. Arenduskoja ettevõtjate esindaja Kaupo Väiba kutsub siinkohal kõiki piirkonna ettevõtjaid aru pidama selle üle, mis takistas taotluste esitamist.

Samuti ootavad mittetulundusühingute ja sihtasutuste esindajad: Kalle Rästas, Urmas Suurpuu ja Anne Kaljumäe rääkima taotlemisega seonduvatest probleemidest. Esindajatega leiab kontakti meie kodulehelt: <http://www.mulgimaaarenduskoda.ee/?m1=15>.

Piret Leskova,
Mulgimaa Arenduskoja tegevjuht
www.mulgimaaarenduskoda.ee

Hajaasustuse veeprogramm

Täotlusi võetakse vastu 18. juunini 2009.

Hajaasustuse veeprogrammi abil on võimalik taotleda toetust puurja salvkaevude projekteerimiseks, ehitamiseks ja puhastamiseks, vee kvaliteedi parandamiseks, torustiku rajamiseks, vanade kaevude tampooneerimiseks ja teisteks välitöödeks.

Programmi kohta saab rohkem infot Viljandi Maavalitsuse kodulehelt <http://mv.viljandimaa.ee/?op=body&id=652>, ja Karksi Vallavalitsusest vald@karksi.ee, tel. 435 5520 või 435 2251.

Tõnis Laurik

Karksi ordulinnuse päevad

10. ja 11. juulil toimuvad taas Karksi ordulinnuse päevad.

Reedel annavad kontserdi ansamblid „Oort“ ja „Folk Raus“. „Oort“ haarab sarvist Suurel Härjal ja kannab sügavad vaod regiropi põllule. Nii kanduvad müütilised elamused aastatuhandete tagant tänapäeva, luues laulus meie rahva tuleviku. „Oort“ otsingud muusikas püüavad tunnetust ajast, mil regilaul väljendas eluviisi: kõik rõõmud, mured ja seos loodusega väljendus laulus. „Oort“ püüab taasluua regilaulule kohta meie igapäe-

vaelus, et see poleks vaid pelgalt meelelahutus või muuseumieksponaat. Ansambli kõlapildis võib arhailise rahvamuusika ümber leida nii popi, jazzi kui ka metalli varjundeid.

Kontserdile järgneb tantsuklubi. Kogenud tantsuõpetaja eestvõtmisel ja korraldamisel on kõigil võimalus tunnetada ja väljendada end tantsus.

Laupäeval toimub käsitöölaad koos põneva programmiga laval, linnuses ja kirikus. Esinevad „Hansa Trubaduurid“, Tänavateater lasteetendusega, Vello Väheri perekonnatsirkus, Karksi-Nuia Muusikakooli kollektiivid, mustkunstnik, valla kultuurikeskuse taidlejad jne. Toimuvad Karksi ordumeistri valimised. Võitjale valmistavad kohapeal puusõõpitud Ly ja Raul Teder.

Õhtu jätkub ansambli „Hellad Velled“ tantsumuusikaga.

Kai Kannistu

Emadepäev Tuhalaanes

• Esinevad Hedvig Hanson ja Andre Maaker.

ANNELI ANIJÄRVE foto

8. mail kogunesid Tuhalaane külamajaja emad ja lapsed, et ühiselt tähistada lähenevat emadepäeva. Lastel oli võimalus joonistada, mängida ja emadel lihtsalt juttu puhuda ning mõtteid vahetada. Korraldajad olid katnud kringli- ja teelaua, laste jaoks olid valmis pandud mängimisnurk ja joonistamislaud. Meie üritusele andsid pidulikkust Hedvig Hansoni ja Andre Maakeri esitatud kaunid emadepäevalaulud.

Aitäh Hedvigile ja Andrele ning tänu nendele, kes kohale tulid! Üritust toetas Eesti Kultuurkapital.

Samalaadseid üritusi loodame korraldada ka tulevikus.

Anneli Anijärv

Kursused Tuhalaanes jätkuvad

19.–24. juunini jätkuvad Tuhalaane suvekursuste baasis maapõletuskeraamika, maskide valmistamise ning joonistamis- ja maalikursused. Neid korraldab kunsti- ja käsitöökoda.

Infot saab telefonidel 5391 4786 Viivika ja 5650 6138 Hülle.

Are Haab

• SÕNA VÕTAB VALLAVANEM •

Vallaeelarve tõus on pöördunud suureks languseks

Vallaeelarve tulud kasvasid ajavahemikul 2003–2008 igal aastal 8 kuni 18 protsenti. See oli ilus aeg, kui suutsime investeerida 23 protsenti eelarvest, kokku 82,3 miljonit krooni. Valmisid kultuurikeskus, lasteaed, renoveeritud sai osa koolihoonest ja uut tänavavalgustust valmis ligi kuus kilomeetrit.

Täna on küsimus, kuidas tulla toime, kui tulud langevad võrreldes eelmise aastaga miinus 18 protsenti. Absoluutarvudes tähendab see tänava 43,5 miljoni kroonist eelarvet ilma sihtfinantseeringuteta, mis on 9,3 miljoni krooni võrra väiksem, võrreldes 2008. aastaga.

Mis tulud on valla vähenenud? Kõige suurem osa tulust tuleb inimeste tulumaksust, mida on võrreldes eelmise aasta laekumisega arvestatud kaks miljonit krooni vähem. Lisaks otsustas riik veel vähendada inimeste tulumaksust omavalitsustele laekuvat tulumaksu osa 4,2 protsenti, mis rahas tähendab umbes miljon krooni. Lisaks vähendas riik selle aasta esimese negatiivse lisa-eelarvega omavalitsuste eelarvetele antavat toetust, mis Karksi vallale kujunes miinus 3,6 miljonit krooni, võrreldes eelmise aastaga. Lisaks pole selle aasta eelarves arvestatud tuluga vara müügist, millest laekus eelmisel aastal 2,5 miljonit krooni.

Selle kõige tulemusena võttis volikogu märtsis vastu eelarve, milles esmakordselt viimase seitsme aasta jooksul eelarve tegevuskulud ületavad tulusid. 1,8 miljoni krooni suurune puudujääk on kaetud eelmise aasta kasajäägiga. Võrreldes eelmise aastaga on tegevuskuludid vähendatud kolme miljoni krooni võrra ehk 6 protsenti.

Viie kuuga laekus eelarvesse 8,9 miljonit krooni tulumaksu (22,5 miljoni). Tulumaksu on iga kuu laekunud 200–300 tuhat krooni prognoositud vähem. See tähendab, et kui laekumine ei parane, tekib eelarve puudujääk 1,5–2 miljonit krooni, millest võivad tekkida probleemid palkade väljamaksmises ja arvete tasumisel. Et vald suudaks katta oma kulusid, on vaja vähendada vallaeelarvet või suurendada tulusid. Eelarve tulude suurendamiseks ei ole valla veel võimalusi, kui siis ainult vara müük. Samuti on omavalitsustel seadusega keelatud tegevuskulude katteks laenu võtta.

Kuidas ja mida kärpida?

Eelarve kogukuludest 55 protsenti moodustavad töötajatele makstavat palgaid ja maksud, 28 protsenti majanduskulud, 8 protsenti laenu tagasimaksed ja kulu ning 6 protsenti sihtsuunitlusega investeringud. Kas vähendada pakutavaid avalikke teenuseid? Kas keskenduda põhitegevustele, kärpides tugiteenuseid? Kas kärpida üldiselt kulusid ja säilitada kõik teenused?

Juunis volikogule esitatav negatiivne 1,5 miljoni kroonine lisa-eelarve säilitab kõik seni toimivad teenused vallas ja vähendab solidaarselt kõikides valdkondades kulusid. Kulude kärpimise otsa tegi lahti vallavolikogu, kes otsustas mitte enam maksta tasu vallavolikogu ja vallavalitsuse liikmetele. Sellega hoitakse sel aastal kokku 180 000 krooni. Valla palgafondi on planeeritud vähendada 600 000 krooni ulatuses, mille saavutamiseks on vaja saata valla 115 töötajat palgata puhkusele. Majanduskulude kärbe ulatub 720 000 kroonini, puudutades allasutuste eelarveid, aga ka tänavavalgustust, teid ja heakorda.

Eelarve kärped on tehtud usus, et suudame raske aja üle elada vallas olemasolevaid teenuseid ja struktuure säilitades. Soovin nii valla töötajate kui vallarahva mõistvat suhtumist kärpetesse.

Arvo Maling,
vallavanem

Karksi vald müüb avalikul kirjalikul enampakkumisel

1. Lilli koolimaja kinnistu Lilli külas (katastritunnus 60002:004:0750, pindala 0,15 ha, elumumaa) alghinnaga 300 000 krooni. Enampakkumise osavõttus on 1000 krooni ja tagatisraha 30 000 krooni, mis peavad laekuma Karksi valla arvelduskontole nr. 10302010331004 SEB Pangas hiljemalt 11. juuniks 2009 kell 14.

2. Korteriomand Remsi 4–6 Arikülas (katastritunnus 60002:002:0023) alghinnaga 25 000 krooni. Korteri on ühetoaline pinnaga 32,2 m². Enampakkumise osavõttus on 1000 krooni ja tagatisraha 2500 krooni, mis peavad laekuma valla arvelduskontole nr. 10302010331004 SEB Pangas hiljemalt 11. juuniks 2009 kell 14.

Müügilepinguga seotud notariatus ja riigiloivu tasub ostja.

Mitteedukaks tunnistatud pakkumiste esitajatele tagastatakse tagatisraha viie tööpäeva jooksul pärast enampakkumiste tulemuste kinnitamist või enampakkumise nurjunuks tunnistamist. Osavõttus ei tagastata.

Enampakkumisest võivad osa võtta kõik füüsilised ja juriidilised isikud, kellel on õigus sõlmida vastavat lepingut ning kelle enampak-

ARVO MALING

KARKSI VALLAVOLIKOGUS

13. mai istungil

Osa võtsid Jüri Eesik, Katrin Kivistik, Harri Kunimägi, Liidia Klaas, Leo Liiber, Raivo Lill, Heino Luik, Leili Nael, Reevo Maidla, Heinari Reinbach, Maire Sala, Enn Sarv, Raimo Sarv, Tarmo Simson, Urmas Villbach ja vallavanem Arvo Maling. Puudusid Ülle Adamson ja Anneli Arraste.

♦Võeti vastu hooldajatoetuse maksmise korra uus redaktsioon, mis reguleerib valla eelarvest sügava puudega isiku hooldajale või eestkostjale toetuse maksmist.

♦Otsustati muuta Lilli koolimaja kinnistu maa sihtotstarve elamumaaks.

♦Otsustati delegeerida maakatast-riseaduse §-s 18 sätestatud kohaliku omavalitsuse pädevusse antud katast-riüksuste sihtotstarvete määramine Karksi Vallavalitsusele.

♦Otsustati võõrandada kirjalikul enampakkumisel valla omandis olev Lilli koolimaja kinnistu Lillis alghinnaga 300 000 krooni ja Ärikülas asuv korteriomand Remsi 4–6 alghinnaga 25 000 krooni.

♦Moodustati 7. juunil toimuvate Euroopa Parlamendi valimiste jaoskonnakomisjon (Inge Dobrus, Ülle

Adamson, Leeni Fomitšev, Kristi Kuusk, Erna Pugal, Maire Torim, Aleksander Dobrus, Liivi Loi, Rein Palu, Tõnis Laurik ja Kersti Saks).

♦Vähendati 1. juunist Karksi-Nuia Lasteaia töötajate koosseisu abitöölise 0,5 ametikoha võrra.

♦Otsustati anda Karksi Valla Teenetemärk teenekale muusikapedagoogile ja koorjuhile Ivi-Heljo Harjule.

♦Lõpetati 1. juunist vallavolikogu 16. novembri 2005. aasta määruse nr. 2 „Vallavolikogu liikmetele vallavolikogu tööst osavõtu eest tasu maksmise korra kinnitamine” alusel vallavolikogu aseesimehele, vallavolikogu komisjonide esimeestele ja liikmetele ning vallavolikogu istungil osalemise eest vallavolikogu liikmetele tasu maksimine. Lõpetati alates 1. juunist vallavalitsuse liikmetele vallavalitsuse tööst osavõtu ja vallavalitsuse ülesannete täitmisel tehtud kulutuste eest hüvituse maksimine.

♦Vähendati alates 1. juunist vallavolikogu esimehele makstavat tööta-su 500 krooni võrra.

♦Lubati vallavanem Arvo Maling palgata puhkusele 14 kalendripäevaks 4. juunist 10. juunini ja 3. augustist 9. augustini.

KARKSI VALLAVALITSUSES

4. mai istungil

Osa võtsid Pjotr Krjutškov, Arvo Maling, Andi Sömmmer, Urmas Suurpuu, Peeter Uisk ja vallasekretär Inge Dobrus.

♦Otsustati müüa Karksi Tehnikaspordiklubile 1200 krooni eest kasvava metsa raiumise õigus Ainja Krossiraja kinnistul 0,9 hektari suurusel alal vastavalt metsatsetisele.

♦Kinnitati aktsiaseltsi „Iivakivi” 2008. majandusaasta aruanne ja puhaskasumi suuruseks 477 286 krooni, mis otustati jätta jaotamata.

♦Otsustati sõlmida mittetulundusühinguga „Juhalaane” tasuta kasutamise leping, millega Karksi vald annab tasuta avalikuks kasutamiseks Rahvamaja kinnistu (9892 m²) 30. aprillini 2019.

♦Anti ehitusluba Krista Kunimäele Mäe kinnistul paikneva elamu laiendamiseks Sudistes ja Heino Möldrile Karksi-Nuias Tartu mnt. 23 kinnistul paikneva elamu laiendamiseks.

♦Anti kirjalik nõusolek Lilli Looduskeskusele elamu-kontori pesuvee äravoolutoru ja kogumismahuti paigaldamiseks Metsamõisa kinnistul Lilli külas.

♦Anti luba mittetulundusühingule „Aerobike Cycling Agency” rattaralli korraldamiseks 9. mail, Sotsiaaldemokraatlikule Erakonnale luba europarlamenti valimistega seotud avaliku ürituse korraldamiseks 11. mail kella 10—12 Karksi-Nuia Keskväljakul ja Keskerakonnale europarlamenti valimistega seotud avaliku ürituse korraldamiseks 23. mail kella 15—16 Karksi-Nuia Keskväljakul.

♦Eraldati valla eelarvest EELK Karksi Peetri kogudusele 23 040 krooni kiriku elektri projekteerimise kulude katmiseks ja mittetulundusühingule „Aerobike Cycling Agency” 5000 krooni Karksi-Nuia rattaralli korraldamiseks 9. mail.

♦Otsustati rahuldada 4 taotlust korraldatud jäätmeveo tingimuste muutmiseks ja mitteilutimise avaldus.

♦Kinnitati maa ostueesõiguse erastamise tingimused Karksi-Nuias garaazide juurde: Jaak Viira erastab 59 m², Enno Sikka 37 m², Tõnis Kask 38 m², Arvo Tahker 40 m², Anti Vilu 39 m², Mart Kurs 59 m² ja Indrek Lepik erastab 124 m² maad.

♦Anti Boris Userdnovile luba sulgeda Karksi-Turva-Liivaku teel asuv Turva sild liikluseks 18. maist 1. septembrini 2009 seoses silla, vesiveski teealuse kanali ja veski vundamendi remondi ja betoneerimistöödega.

♦Otsustati sõlmida osatühinguga „Maanteed” leping valla teede remondi omanikupoolse tehnilise järelevalve teostamiseks maksumusega 17 298,80 krooni.

♦Eraldati Marje Pildile munitsipaalomandis olev sotsiaaleluruum aadressil Kase 6 ja Johannes Einulale korter Põllu t. 6—20.

18. mai istungil

Osa võtsid Pjotr Krjutškov, Arvo Maling, Andi Sömmmer, Urmas Suurpuu, Peeter Uisk ja vallasekretär Inge Dobrus.

♦Otsustati korraldada kirjalik enampakkumine Lilli koolimaja kinnistu võõrandamiseks alghinnaga 300 000 krooni ja korteriomandi Rem-

si 4—6 võõrandamiseks alghinnaga 25 000 krooni. Enampakkumiseks moodustati komisjon (Arvo Maling, Inge Dobrus ja Tõnis Laurik).

♦Anti ehitusluba osatühingule „Jaotusvõrk” rajatisele „Laane 15/0,4 kV komplektalajaam, 15 kV ja 0,4 kV maakaabelliinid ja 0,4 kV õhuliin” Pöögles ja rajatisele „15/0,4kV mastalajaam, 15/0,4kV komplektalajaam, 15kV ja 0,4kV maakaabelliinid” Hirukülas ja Mornas külas ning Karksi vallale Rahumäe tänava laiendi rajamiseks Rahumäe t. 21 kinnistule.

♦Anti kirjalik nõusolek Raitih Rasile kuuri püstitamiseks Kuivalaugu 1 kinnistul Leeli külas ja Kaupo Önnele kalamaimude haudemaja püstitamiseks Saksaveski kinnistul Polli külas.

♦Määrati projekteerimistingimused veetrassile Teeäär kinnistul Karksis.

♦Määrati toimetulekutoetus 44 taotlejale kokku 60 993 ja ühekordne sotsiaal-toetus 12 abivajajale kokku 11 000 krooni, lasteaia toidutoetus kolmeks kuuks 3 Karksi-Nuia lasteaia käivale lapsele ning raske ja sügava puudega isiku toetus 14 vallakodanikule kokku 11 768 krooni.

♦Määrati valla eelarvest makstava hooldajatoetuse suuruseks 400 krooni kuus.

♦Otsustati sõlmida „Green Building Development” osatühinguga lepingu lisa Karksi-Nuia Noortekeskuse 331, 48 m² huviruumide täiendavateks projekteerimistöödeks maksumusega 76 335,50 krooni.

♦Otsustati lõpetada kampaania „Mulgimaa särama” viimistlusvahendite maksumuse hüvitamine füüsilistele isikutele vallas asuvate hoonete ja rajatiste värvimisel.

♦Otsustati rahuldada 6 taotlust korraldatud jäätmeveoga mitteilutimisel ning anti nõusolek jäätmeveo tingimuste muutmiseks 44 jäätmevaldajale.

♦Kinnitati Polli Hooldekoja kasutuses oleva ametiauta „Hunday Tucson” (788 BAO) põhikasutajaks ja vastutajaks majandusjuhataja Saile Sakkov. Garažeerimise koht on hooldekoja.

♦Muudeti valla 2009. aasta eelarvet ja lisati järgmistel sihtotstarbelised eraldised kokku 442 811 krooni järgmiselt.

Haridusministeeriumilt 51 040 krooni (projekt „Noor moelooja 2009” 8040, projekt „Rahvusvaheline breiktantsuvõistlus TOP 30” 15 000 ja projekt „Rahvusvaheline noortevahetus TERE” 28 000 krooni); Rahandusministeeriumilt 34 566 krooni (õppelaenude tagasimaksmine); Viljandi Maavalitsuselt 7750 krooni (südamenädal 1750, alaealiste komisjon 6000); Eesti Kultuurkapitalilt 11 500 krooni (Karksi valla pillimeeste päev 600, projekt „Noor moelooja 2009” 4000, lauluan-sambli „Höbeniit” 25. sünnipäeva tähistamine 2000, Viljandimaa kesk- ja vanema astme koolide teatripäev 2000, kontsertklaverikatte ostmise 2900 krooni); sihtasutuse „Arhimedes” Euroopa Noored Eesti Bürooilt projekt „Tere 2009” 190 455 krooni; Viljandimaa Omavalitsuste Liidult „Väikestele Virredele” 1000 krooni; Eesti Avatud Noortekeskuselt projektile „Tulevikulinn” 11 500 krooni; Eesti Kultuurkapitalilt kontsertklaveri „Kawai” ostmiseks 90 000 krooni; Pelageja Mark —annetus 45 000 krooni.

• Noortekeskuse aktiiv esineb Valgas.

INDREK PALU foto

Noored ja noortekeskus

Eelnevates „Karksi Sõnades” on palju juttu olnud noortekeskuse tööst kodumaal ja rahvusvahelisel tasandil. Oleme aga jätnud kajastamata meie igapäevatoed, mis on nii mõnele noorele juba tavapäraseks muutunud.

Eelmisel hooajal septembrist mai keskpaigani külastas noortekeskust päevas keskmiselt üle pooled noored ja suurimal ettevõtmisel — „Noor moelooja” — oli külastajate arv üle kolmesaja. Meie majas toimusid kitarr, trummide, bändi, elektroonilise muusika, maadluse, foorumteatri ja tantsuliste tegevuste õpitoad ja ringid,

mildest said osa 50–55 noort. Majast väljas toimusid aga korvpallitreeningud ja kultuurikeskuses muud suuremad ettevõtmised.

Noortekeskuses pakutakse ka valla lastekaitseteenust, millega kaasneb sisuline töö. Selle vajadus kahjuks kuust kuusse suureneb.

Lisandunud on tubli noorteaktiiv, kes soovib kaasa rääkida nii noortekeskuse igapäevategevuses kui valla arenguga seotud küsimustes. Tänu nendele noortele on saanud suurel määral teoks kõik koostööprojektid lasteaia, kultuurikeskuse, valla ja kooliga, näiteks

Minna või mitte minna?

Juunikuul esimesel pühapäeval oodatakse Eesti kodanikke hääletamispunktidesse valima kuut Eesti Vabariigi saadikut Euroopa Parlamendi, kuhu Euroopa Liidu 27 liikmesmaad läkitavad kokku 785 esindajat. Eesti esindus on suhteliselt suur: kui me moodustame 492 miljonist euoplasest vaid 0,27 protsenti, siis Eesti parlamendisaadikute osa on tervelt 0,76 protsenti.

Valima minek on kodanike üks põhilisi õigusi. Kui nõukogude inimestele oli valimistest osavõtt praktiliselt kohustuslik, siis demokraatlikus ühiskonnas ei sunnita kedagi valimispunkti ega kasutada selleks mingeid mõjutusvahendeid. Niisiis ei täida me sedelilt valimisurni lastes mitte oma kodanikukohust, vaid realiseerime üht endale põhiseadusega antud õigust.

Eesti Vabariigi põhiseaduses on öeldud, et meie kõrgeima võimu kandja on rahvas. Ent seekord on Riigikogu seadustanud valimise suletud nimekirjade kaudu. Valija saab hääletada vaid ühe partei koondnimekirja poolt. Praegune valitsuskonkurrents peab eurosaadikuid mitte rahva, vaid riigi esindajateks.

2004. aastal kehtinud niinimeta-

tud avatud nimekirjade puhul oli enamusel valima läinutel (neid oli küll vaid 27 protsenti valijate loendisse kantutest) juba aegsasti selge, millise kandidaadi nime kohane number bulletaanile kirjutada. Nüüd aga tuleb sedelile kirjutada endale meelepäraseima kandidaadi erakonna number ja kui see erakond ületab künnise, läheb europarlamenti esepoolsem kandidaat. Olles tutvunud erakondade ja üksikkandidaatide programmide-lubadustega, on hõlpsam valikut teha.

Registreeritud 101 kandidaadist kuulub enamik erakonna nimestikesse, mida on üksteist. Neile lisandub pool tosinat üksikkandidaati. Rohkem hääli saanud nimestike esinumbrid saavadki võimaluse minna Euroopa Parlamendi Eesti asju edendada. Edukamad erakonnad saavad soodsad kvoodid korraldada sinna rohkem kui ühe saadiku.

Ettearvatult on naisi meie kandidaatide hulgas vähem — ainult kolmkümmend. Nende valitaks osutumine aga on meestest suhteliselt perspektiivsem. Arvestades rahva poolehoidu eri erakondadele, saab Eestist seekordsesse europarlamenti koosseisu küllap kolm nais-

KÜMMET AASTAT ÕPILASTE AJALOOALASTE UURIMISTÖÖDE VÕISTLUST

1999/2000. õppeaastal korraldati esimest korda üleriigiline õpilaste ajalooalaste uurimistööde võistlus, mille patrooniks on tänaseni Eesti Vabariigi president. Võistluse idee pärineb Kõrberi Sihtasutuselt Hamburgis. Selle on loonud Saksa tööstur ja filantroop Kurt A. Kõrber (1909—1992) 1982. aastal. Ta oli võistluse oluline rahastaja.

Tänaseks on sellesse võistlusesse kaasatud 22 Euroopa riigi, sealhulgas Eesti õpilased. Alates 2001. aasta maist koondati võistlused „Eustory” nime alla, võistlusi kontrollib rahvusvaheline komisjon.

Igal aastal on võistlusel uus kohalik maaga seotud teema. Meie teemad on olnud „Eesti kodu ja pere 20. sajandil”, „Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik”, „Igapäevaelu Eestis 20. sajandil” jne.

Esimesele võistlusele esitati 89, sel õppeaastal juba 139 uurimistööd. Võistluste žürii, mille tööd juhib Tartu Ülikooli lähialal professor Eero Medijainen, valib välja tööd, mis pääsevad lõppvooru. Parimate tööde autorid saavad rahalise preemia, raamatupreemia ja Eesti Vabariigi presidendi tänukirja. Arvestust peetakse põhikoolide ja gümnaasiumide õpilastele eraldi. Võitjate hulgast selgitatakse välja veel kaks-kolm õpilast, kes saavad võimaluse osaleda „Eustoryga” ühinenud riikide õpilaste suveseminaridel ja sügisakadeemia tegevustes. Muudugi peavad õpilased oskama väga hästi võõrkeelt, et aru saada toimuvast, ise sõna sekka öelda ja suhelda eakaaslastega.

Meie kooli õpilased on sellel võistlusel osalenud kaheksa aastat ja olnud väga edukad. Esimesel võistlusel saavutasid Krista ja Piret Veevo

„Mõttetalgud 2009”, teatripäev, lasteaia tervisematk, „Tulevikulinn mäng”, muinsuskaitse talgupäev, „Noor moelooja 2009”, meefestival jne.

On hea meel näha, et noori inimesi huvitab olla aktiivne ja samas pakkuda midagi ka oma koduvaldale. Ka praegusel raskel majanduslikul ajal ei tule neil puudus ideedest. Tihti on hea organiseerimiskeskuse korral võimalik palju ära teha ilma suure eelarveta.

Nii ongi saanud teoks sellised projektid, nagu „Heategu 2008”, mis leidis kajastamist televisioonis. Selle aasta juulis plaanivad noored tuua Karksi-Nuia ja Lõuna-Eestise muusikalise kollektiivi „Trusted Enemy” ning veel mitmeid artiste Taanist ja Inglismaalt.

Hea meel on teada, et meie aktiiv on olnud hea eeskujuna noortele. Noortekeskuse tegevuse vastu on rohkem huvi tundma hakanud ka kuuenda, seitsmenda ja kaheksanda klassi õpilased.

Tore on pakkuda sellistele noortele preemiaks rahvusvahelisi noortevahetusi ja eri koolitusi, kus nende ideed saavad veel rohkem lennukust ja on abiks edaspidises elus.

Aitäh kõigile aktiivsetele noortele! Meie maja ukseid on alati avatud kõigile, tulge ja leidke endile meeldiv tegevus!

Indrek Palu

poliitikut. Aga mine tea — kui protetsiks praeguse valitsuskonkurentsile tegevuse peale kaks Eesti parempoolseimat erakonda koguvad suhteliselt vähe hääli, võib meie eurodamide arv olla koguni neli. Elame-näeme...

Valimised on ukse ees ja mõtlemisega on jäänud napilt — kas minna või mitte minna? Olen sellele pikalt mõelnud. Esimene mõte oli, et ma protestiks valimistele ei lähegi. Ütleksin seda oma tutvusringkonnas kunni paari eurosaadikuni. Üks arutlusjärke oli, et hääletaks hoopis mõne üksikkandidaadi poolt. Nüüd aga kavatsen siiski valima minna ja mõne tugeva erakonna numbri sedelile kirjutada, et mu häälele hoopis kaduma ei läheks. Asjata, see tähendab valitaks saamise perspektiivita kandidaadile antud hääli suurendaks aga ebasoovitavate erakondade suhtelist edu ja sel moel võiks eurosaadikuks saada mõni Eesti-vaenulik kandidaatrija.

Niisiis halvema ärahoidmiseks mingem ikkagi hääletama. Egas valima minemata jätmine, olgu laiskusest, ükskõiksusest või protesti märgiks, meie elujärge paremaks muuda.

Olav Renno
pensionär, Ph.D

preemia. Eesti Vabariigi presidendi tänukirja on saanud Tuuli Talvet, Merit Kõiv, Karin Kukj ja käesoleval õppeaastal Katarina Lumpre ja Mariann Kruuse.

Võistluse eesmärk pole kasvata ajaloolaste järelepolve, vaid süvendada eelkõige õpilaste ajaloohuvi ja avardada nende silmaringi. Peale selle hakkavad osalejad paremini mõtestama meie rahvuslikke väärtusi ning põlvkondade järjepidevust.

Uurimistööd pole sugugi kerge kirjutada. See on üks õppetöö vorme, mis nõuab õpilastel palju lisatööd, visadust, suurt tahtmist ja oskust oma aega ratsionaalselt kasutada. Palju lihtsam on ju niisama sihitult Nuia vahel ringi lonkida, kõrvalt taguseid sügava ja viriseda, et meie kooli õpilased pole millegi erilise silma paistnud. Ütlen virisejatele: tehke oma silmad lahti ja märgake oma tublisid kaasõpilasi, kelle eesmärk on omandada koolis hea haridus, et olla edaspidi haritud kodanik.

Meie koolis on loodud võimalused, et õpilased saaksid end igakülgselt arendada ja oma teadmiste ning oskustega vabariigis silma paista. Kooli juhtkond on alati võimaluste piires toetanud ja tunnustanud õpilaste uurimisalast tegevust. Kogemus, mis saadakse uurimistöö kirjutamisega, on õpilasele hindamatu väärtusega, kui tulevase õpinguid silmas pidada. Loodan, et edaspidigi leidub meie koolis õpilasi, kes soovivad end noorte ajaloo uurijatenä poovile panna. Asi on seda väärt!

Marika Mäekivi,
ajalooalaste uurimistööde juhendaja

Gümnaasiumi lõpuaktused valla kultuurikeskuses

20. juunil kell 12 põhikooli lõpuaktus
20. juunil kell 16 gümnaasiumi lõpuaktus

EESTI PIIRILE KERKIB METALLIST INIMKETT

Balti keti 20. aastapäeval tänavu augustis avatakse Lilli piiripunkti lähedal üheksa meetri laiune mälestusmärk, mis valmib Karksi ja Läti Koni (Kööna) valla eestvedamisel.

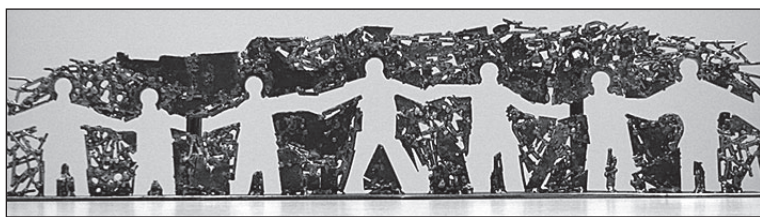
Mõte mälestusmärki püstitada tuli lähtelastel, kellega Karksi vald on kõnealust suursündmust igal aastal koos tähistanud. „Meile hakkas see mõte kohe meeldima,” ütles vallavanem Arvo Maling.

Lõunanaabritel oli välja pakkuda kohaliku kunstniku Andris Dunkursi kavand. Mõeldud aasta lõpust küpsenud idee valati hiljuti makstiks, mille lätlased töid tutvumiseks oma Karksi kolleegidele.

Malingu sõnul tuleb sellest tähelepanuväärne mälestusmärk. Üheksa meetri laiuses ja 2,5 meetri kõrguses metallisulamist monumentis joonistub välja seitse käest kinni hoidvat inimsiluetti. Vallavanema kirjeldust mööda võivad huvilised seista mõnda mälestusmärgi tüümi, et saada kas või põgusalt osa tundeist, mis valdas võimsas inimketis osalejaid. Monumenti juures hakkavad lehvima riigilipud.

Ettevõtmine läheb Karksi vallale maksma ligikaudu 30 000 krooni.

Arvo Malingu meelest ei saa mo-

numendi rajamist pidada praegusel raskel ajal ülearuseks kulutuseks. „Elu ei jää isegi kitsal ajal seisma ja millal siis veel seda mälestusmärki püsti panna?” küsis ta, viidates aastapäeva ümmargusele numbrile.

Ühtsustunnet ja iseseisvuspüüdlust sümboliseeriva sündmuse jäädvustamine on vallale ühtpidi aukohus, teisalt soodne võimalus ennast laiemalt tutvustada.

Tuleval aastal remonditakse Lillil läbi viiv tee nii Eesti kui Läti poole, seega on loota, et turistid satuvad sinna kanti üha sagedamini.

Metallist inimkett hakkab seisma Läti poolel, sest seaduse järgi peab see asuma piirijoonest vähemalt kuue meetri kaugusel. „Seal oli selleks looduslikult sobiv koht,” põhjendas Arvo Maling.

Kõnealuse paiga ligidal leidis paar-

SÜNDMUS

Balti kett sai teoks 1989. aasta 23. augustil, Molotovi-Ribbentropi pakti sõlmimise 50. aastapäeval. Inimketis seisus umbes 2 miljonit inimest, kes avaldasid sellega protesti Balti riikidele iseseisvuse maksma läinud leppe üle.

kümme aastat tagasi aset kahe rahva suur ühispidu, kus astusid üles nii kultuuritegelased kui poliitikud. Toonastest kõnepidajatest on mälestusmärgi avamisele kutsutud näiteks Edgar Savisaar ja Rein Taagepera.

Ürituse korraldajad plaanivad lisaks näidata välikinos ajaloolisi kaadreid Balti ketist.

Katrin Johanson
„Sakala”

• Võimalus istuda Riigikogus.

TIINA ORASTE foto

tab kultuuri- ja noorsootöö teenust. Pensionäridel on oma mittetulundusühing „Väana Veenused”.

On koostatud kandi arengukava ja jätkatakse eri põlvkondadele mõeldud tegevuste ja ürituste korraldamist.

Teisel päeval, seoses lähenevate Euroopa Parlamendi ja kohalike omavalitsuste valimistega, läksime meie riigivõimu kantsi Toompeale, kus meie vastuvõtu oli korraldanud Riigikogu liige Tiina Oraste. Algul tutvustati meile lossi ajalugu ja arhitektuuri, tõusime ka Pika Hermannitorni ning nautisime kaunist Tallinna vaadet. Meelde jäi ka kohtumine Riigikogu liikme ja europarlamenti saadikukandidaadi Andres Herkeliga, kellele ei kardetud esitada muret tekitavaid küsimusi.

Kõigepealt tunti huvi valitsuse kujunenud olukorra vastu. Teiseks tõsteti üles regionaalsed probleemid,

kus takistavaks on muutunud haldus- ja haridusreformide venimine ja elanike arvu vähenemine, samuti vähene koostöö investeeringute kooskõlastamisel (Dmitri Orav).

Kuulsime, et demokraatlik riik kestab, sest probleemide lahendamiseks on kindlad seadused ja viisid. Vähem oli küsimusi Euroopa Parlamendi kohta, kuid saime aru, et oluline on minna valima ja europarlamenti oma esindajad saata.

Meelelahutuseks käisime looma-

Teisel päeval tutvumine Tallinna Botaanikaaiaga. Troopikamajades otsesid orhideed ja säntpoolsiad, millest koostati näitust. Väljas pakkusid silmailu tulbid ja kiviktaimlad.

Suur tänu reisi sihtkohtade valiku ja sõidu organiseerimise eest Karksi Kultuuriseltsile!

Saida Lökk

ÕPETLIK JA MULJETE-ROHKE REIS

Karksi valla kodanikeühenduste liikmed käisid maikuu eelviimasel nädalal Harjumaal kahepäevasel õppereisil Kodanikuühiskonna Sihtkapitali rahastatud projekti «Arendamine koduvalda koostöös» kohaselt.

Esimesel päeval tutvusime Kõue ja Harku valla seltside tegevusega.

Kõue vald (umbes 1700 elanikku) asub Harjumaal lõunapiiril, keskus asub Ardus. Tiiu Looke kohalikust külade seltsist rääkis meile Kõue Rahva Maja ehitamise loo: mitme projekti ja valla toetusega suudeti endise lagunenud talumaja asukoha ehitada palkmaja. Hoones on koosviibimiste ruum koos kööginurgaga, käsitöötuba, saun ja väliseestlaste kaasabil komplekteeritud väike raamatukogu.

Käisime ka Väana Külakoja (Väana asub Keila ja Tallinna vahel, seal on 255 elanikku). Külakoda loodi 2003. aastal, et taaselustada külaelu ja ehitada endisest tühjana seisvast mõisaaiad küla keskus.

Juhatuse esimehe Deiiv Rahumäe eestvõtmisel kirjutati PRIA programile projektid. Hoone renoveeriti sealt saadud rahaga ning kohandati vaba aja sisustamiseks. Huvitav oli, et vallas on ellu jõudnud kandi mõiste – algset ühe küla keskusena planeeritud MTÜ Väana Külakoda funktsioneerib viie küla (Väana kant) esindajana suhetes vallavalitsuse ja teiste organisatsioonidega. Vald os-

• Lasteaialapsed Murri häärberis

MAIE MOOSESE foto

Maikuu lasteaias

Maikuu möödus lasteaias väga toimekalt ja tegusalt.

Traditsiooni kohaselt said lõbusal liikumispäeval kokku vanemate rühmade lapsed üle Viljandimaa. Seekordne kohtumine leidis aset Heimtali ringtallis. Meie maja esindasid kooli minevad lapsed Oravate ja Mõmmide rühmast ning Karksi vanemast rühmast.

Üheskoos tähistasime keskkonnanaharidusele pühendatud nädalat «Müra pole muusika». Neid ettevõtmisi korraldame projekti „Okokratt” sarjas, et juhtida tähelepanu meid kõiki puudutavale teemale. Lasteaiaõpetajad valmistasid selleks puhuks ette väikese õpetliku etenduse.

Kooli minevad lapsed käisid Lilli

Loodusmaja eestvedamisega retkel «Kasva, kasva, puukene». Lapsed õppisid märkama enda ümber looduse häält ja värve. Sellest, kuidas loodusega hea-aaberlikke suhteid säilitada, jagasid kasulikku teavet Ly Laanemets ja Valli Oõvel. Iga laps istutas ka väikese puu.

Kiisude, Mõmmide ja Karksi rühmade lapsed käisid Murri häärberis Mutionu peol. Leili Nael oli koos kultuurikeskuse töötajatega ette valmistanud lustaka peo. Mutionu kutsus kõiki laulma ja kaasa lööma lõbusates võistlusmängudes. Ilm oli jahe, kuid kõiki väikseid ja suuri pidulisi ootas häärberis mõnus kaminasoe tuba. Mutionu kostitas külalisi seal puuviljadega. Peo korraldajatel tekkis mõte kutsuda lapsi ka sügisel. Kultuurikeskuse ruumides rõõ-

mustas huvilisi lasteaialaste tööde näitus. Õpetajad on kogu aasta vältel lastega palju huvitavaid töid teinud, neid jagub oma majas vaatamiseks ja ka teistele näitamiseks.

Kevad on olnud teatrilembene. Emadepäeva paiku üllatasid kõigi rühmade lapsed oma vanemaid väikeste lavastustega. Neid etendusid said näha ka teiste rühmade lapsed ühisel koosviibimisel, mis jäi ka viimases ühispeoks koos sügiseste koolilastega. Lisaks sellele oli meil au võõrustada gümnaasiumi 3. klassi edukat näitetruppi ja õpetaja Eda Luike. Nägime nende esituses lugu «Suur lomp».

Tuult tiibadesse kõigile, keda sügisel ootab koolitee!

Anneli Mäeots,
muusikaõpetaja

KULTUURIKALENDER

KULTUURIKESKUS

E, 1. 06	kell 15.30	Lastekaitsepäev Karksi-Nuia Lasteaia hoovis
	kell 20	Valijatega kohtu Euroopa Parlamendi saadikukandidaad Martin Helme
N, 4. 06	kell 16	Krista Salujärve näituse avamine
L, 6. 06	kell 20	Karksi ordulinnuses ansambel „Defrage” ja DJ Naerukila. Pilet 50 krooni
P, 7. 06	kell 9	Euroopa Parlamendi liikmete valimised
E, 8. 06	kell 12	Sinises saalis valla kultuurikeskuse käsitööring näituse avamine. Näitus jääb üles 15. juunini
L, 20. 06	kell 12	A. Kitzbergi nim. Gümnaasiumi lõpuaktused
- Piletite müük ja broneerimine E–R kella 9–19 Karksi Valla Kultuurikeskuses Viljandi mnt. 1, Karksi-Nuia või telefonil 435 5529.

NOORTEKESKUS

R, 5. 06		Parimate õpilaste preemiareis Soomaale
K, 10. 06		Paintballi võistluste noortele
12.–13. 06		„Tere II”, Karksi noored sõidavad Võru, Rõuge ja Tartu noortekeskusesse ning esinevad seal
28.–30. 06		Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse suvepäevad Kopra talus
- On alanud registreerimine 20.–26. juulini toimuvale jalgratta matkalaagrite marsruudil Karksi-Nuia–Muhumaa–Karksi-Nuia, kohtade arv on piiratud. Vaata www.noortekas.karksi.ee

KARKSI KÜLAMAJA

T, 23. 06	kell 11	Jaani laul

LILLI KÜLAMAJA

E, 22. 06	kell 21–02	Jaani pidu ansambliga „Nikki”. Ilusat suve kõigile meie maja ringidele ja külalastajatele!

SUDIESTE KÜLAMAJA

L, 13. 06		Õppereis Pokumaale
T, 23. 06	kell 20	Jaanituli Sudistes
- Täpsem info külatoast tel. 436 0240.

TUHALAANE KÜLAMAJA

L, 20. 06		Külapäev
6.–10. juulini		Noortevahetuse laager

POLLI KÜLAMAJA

T, 23. 06	kell 20	Polli küla jaanituli

KARKSI-NUIA RAAMATUKOGU

- Näitused**
30. 05–30. 06	Kristiina Vaariku fotonäitus „Silmapilguga läbi Saksamaa”
30. 05–22. 06	„Ajaloollane ja kirjanik Jaak Sarapuu 70”
25. 06–25. 07	„Keskaja rüütliid”

AUGUST KITZBERGI NIMELINE GÜMNAASIUM

E, 1. 06		„Lapsel lõbus koolipäev” 1.–6. klassidele
K, 3. 06	kell 12	Kooli tantsupidu „Suvele vastu”
N, 4. 06	kell 8	Kooliaasta lõpuaktus
R, 5. 06		Parimate õppurite preemiareis
L, 20. 06	kell 12	Põhikooli lõpuaktus kultuurikeskuses
	kell 16	Gümnaasiumi lõpuaktus kultuurikeskuses
T, 30. 06		C-rühma väljasõit Tallinnasse tantsupeole
R, 3. 07		Lastekeeri väljasõit Tallinnasse laulupeole

Püsiva töövõimetuse ja puudeekspertiisi tegemise aeg on kuni poolteist kuud

1. oktoobrist 2008 muutus püsiva töövõimetuse ja puudeekspertiisi tegemise kord ning seoses sellega pikeneks ekspertiisitaotluste menetlemise aeg.

Püsiva töövõimetuse tuvastamist ning puude raskusastme ja sotsiaaltoetuste määramist taotleb tööealine inimene (16-aastane kuni vanaduspensionini) peab täitma mahuka ja üksikasjaliku ekspertiisitaotluse vormi ning esitama selle elukohajärgsele pensioniametile. Kehtiva korra järgi ja rohkem kui pooleaastasele kogemusele toetudes võib öelda, et enamikul juhtudel kulub ekspertiisi tegemiseks kuni poolteist kuud.

Miks nii kaua? Sotsiaalministri määrustega on kehtestatud tähtajad, mille jooksul tehakse vajalikke toiminguid:

- hiljemalt 10 päeva jooksul, arvates ekspertiisitaotluse saamisest, küsib pensioniamet taotluses viidatud arstil isiku tervise seisundi kirjelduse;
- hiljemalt järgneva 10 päeva jooksul koostab arst nõutud tervise seisundi kirjelduse ja saadab selle pensioniametile;
- hiljemalt 15 tööpäeva jooksul, arvates ekspertiisitaotluse saamisest, teeb pensioniamet püsiva töövõimetuse ning puude raskusastme ja lisakulude tuvastamise või tuvastamata jätmise otsuse. Eelnevalt kaastatakse sellesse protsessi ekspertarst, kelle arvamus on otsuse tegemisel ülimalt tähtis;
- hiljemalt 15 päeva jooksul, arvates ekspertiisitaotluse tegemisest, teavitab pensioniamet otsusest nii isikut kui ka tervise seisundi kirjelduse esitanud arsti.

Eritis: kui isik on taotluse esitamise päeval haiguslehel, siis tehakse otsus kiiremini – hiljemalt 5 tööpäeva jooksul ja otsusest teavitatakse hiljemalt 5 päeva jooksul.

Ülaltoodud ajagraafik peab paika juhul, kui kogu esitatud informatsioon on ekspertiisi tegemiseks piisav. Kui aga andmeid või dokumente on vaja täiendada, siis selleks on kehtestatud oma tähtajad, mistõttu kogu protsess pikeneb.

Niisiis:

- kui esitatud tervise seisundi kirjeldus on puudulik, siis hiljemalt 10 päeva jooksul pärast ebapiisavate andmete saamist küsib pensioniamet arstil isiku kohta täiendatud tervise seisundi kirjelduse või andmeid või dokumente;
- hiljemalt järgneva 10 päeva jooksul esitab arst täiendatud tervise seisundi kirjelduse või puuduvad andmed või dokumendid;
- puuduvate andmete või dokumentide esitamiseks või arsti vastuvõtu käimiseks annab pensioniamet ekspertiisi taotlejale tähtaja, mille määramisel arvestatakse asjaoluga, et arsti vastuvõtule pääsemiseks võib olla pikk järjekord;
- mõnel juhul lisandub ka aeg puude ekspertiisiks vajaliku rehabilitatsiooniplaani koostamiseks.

Pensioniameti määratud tähtaegadest tuleks kindlasti kinni pidada, sest täiendavaid andmeid ei küsita asjata. Neid õigeaegselt saamata menetlus lõpetatakse. Et seda vältida, peab kindlasti meeles pidama, et kolme kuu jooksul enne ekspertiisitaotluse esitamist tuleb käia pere- või raviarsti vastuvõtul. Nii on arstil tervise kohta piisavalt andmeid ja ka ekspertiisitaotluse menetlemine ei veni talumatult pikaks.

Pikenenud menetluse tõttu inimese rahas otseselt ei kaota, kuid korduv ekspertiisi korral võib tekkida vahe pensioni või toetuse igakuises maksmises, raha makstakse välja tagantjärele.

Elve Tonts,
Sotsiaalkindlustusameti avalike suhete juht

AS „Nuia PMT” tehnoulevaatuspunkti piirkonda jäävate traktorite, liikurmasinade ja nende haagiste tehnoulevaatusaeg juunis: 2. juunil kella 10–13 Nuia tehnoulevaatuspunkti territoorium, 3. juunil kella 12–14 Laatre töökoda, 9. juunil kella 11–13 Lilli töökoda, 10. juunil kella 11–12 Remsi töökoda, 16. juunil kella 10–13 Ainja küla, 30. juunil kella 11–12 Arukse töökoda

Sõnumeid

Kontsertklaver Karksi valda!

16. mail toimus valla kultuurikeskuses Karksi-Nuia Muusikakooli õpilaste ja õpetajate heategevuslik kontsert „Klaver“.

Täname kõik, kes andsid oma panuse kontserdi kordaminekuks, ja annetajaid, tänu kellele oleme jällegi sammukese klaveri soetamisele lähemal. Viieliikmeline komisjon avas annetuskera, kus oli kokku 5333 krooni. Suurim annetaja oli perekond Nael Polli külast.

Sellega pole meie hoog veel raugenud. Sügisel plaanime korraldada uue kontserdi ning kõikidel on võimalus meie ettevõtmist toetada, tehes ülekande Karksi valla arvelduskonto-le 10302010331004 SEB Pank. Selgituse palume lisada „Klaver“ ja oma nimi. Suuremad annetused (alates 1000 kroonist) kantakse valla kultuurivaramu avaraudusse ja avalikustatakse „Karksi Sõnas“.

Kai Kannistu

Miks minna otse, kui ringiga saab

Jahe ilm pole heidutanud turiste. Karksi-Nuia turismiinfokeskust on maikuus külastanud lätlased, venelased, belglane ja loomulikult meie siaturistid.

Puhata saab aktiivselt ja huvitavaid ka koduses Eestis ning sihtpunkti jõudmiseks ei pea alati otse minema. Avasta Eestimaa omal käel, abimeheks turismikaardid.

Turismiinfokeskuses on müügil materjalid eesti, soome, inglise ja vene keeles. On kaarte, mis tutvustavad Lõuna-Eestit, Saaremaad ja Hiiumaad, sealhulgas Lõuna-Eesti kaardile on kantud majutusvõimalused ja vaatamisväärsused Tartumaal ja Tartus, Võrumaal ja Võrus, Põlvamaal ja Põlvas, Valgamaal ja Valgas. Hiiumaa ja Saaremaa kaartidelt leiab samuti infot majutuse ja vaatamisväärsuste kohta Saaremaal ja Kuressaares, Hiiumaal ja Kärdlas.

Müügil on turismi- ja teedeinfoga Eesti teede kaart.

Põhjaliku materjali leiab Viljandimaa ja Karksi valla koduloo, vaatamisväärsuste ja looduse kohta. Lisaks on müügil Läti, Leedu ja Baltimaade kaardid.

Valminud on uued eestikeelsed materjalid Põhja-Läti Vidzeme regiooni kohta. Neile, kes soovivad puhata Konu (Kööna) veskis, on pakku- da kinkekaart, mis tagab soodustused veskis ööbimisel. Ja on võimalus valida Karksi valla vaatamisväärsustega postkaarte, raamitud fotosid ja leida sobiv meene.

Alanud on Balti ringreis 2009 — seiklus- ja muljeterohke käik Eestis, Lätis ja Leedus. Ees ootavad 30 huvitavat sihtpunkti – 10 meeldejäavat paika igal maal. Reismängu brošüüre leiab turismiinfokeskustest üle Eesti. Rohkem informatsiooni ja registreeruda saab ringreisile koduleheküljel www.greatbaltic.ee.

Karksi-Nuia turismiinfokeskus on avatud E—N kella 9—17 ja R, L kella 9—15.

Piret Kask

Retseptivõistlus

Voltveti mõis on Pärnumaa Kutsehariduskeskuse Tihemetsa õppekoht.

Liitusime sel aastal mõisakoole

ühendava külastusmänguga „Unustatud mõisad“, mis kutsub kolmekümnesse mõisa loodus- ja rännuhuvilisi, kes tahavad suvist Eestimaad avastada. Külastuspäevad on 13. ja 27. juuni, 11. ja 12. juuli, 30. juuli ja 8. august. Mõisad on nendel päevadel külastajatele avatud kella 10—18.40.

Et leida mõisakülastajate aas- taringseks kostitamiseks põne- vaid maitseelamusi ja silmailu pakkuvate, mõisamiljöösse sobi- likke kohalikust toorainest val- mistatavate roogade retsepte, kuulutame välja retseptivõistluse „Voltveti mõisa road 2009“. Ret- septide esitamise tähtaeg on 10. juuni (täpsemalt vaata juhend <http://tinyurl.com/road-juhend> ja ankeet <http://tinyurl.com/road-blanket>).

Võistlustoid on palutud esitama Pärnumaa Kutsehariduskeskuse õpilased ja töötajad, samuti Saarde valla (Tihemetsa asub selles vallas) ning Mulgimaa inimesed (endistel aegadel kulges siit ajaloolise Mulgimaa piir).

Retseptide kategooriad on salat, supp, neljakäiguline lõuna (eel- roog, supp, praad, magustoit ja jook), kook ja soolane suupiste. Võistelda võib üksi või grupiga, ühes või mitmes kategoorias.

Esimeses voorus parimateks tunnustatud retseptide järgi valmis- tatud toidud võistlevad peavooru- des, mis toimuvad mõisapäevade ajal. Rahaliste preemiade fond on 1500 krooni, selle on välja pannud osaühing „Milensa“, kelle töötajad valmistavad esimeses voorus pari- mateks tunnustatud retseptide jär- gi žüriile ja külastajatele degustee- rimisroad.

Piret Koorep, projektide koordinaator

Mets katab ja toidab

2009. aasta metsapealinnaks valis Eesti Metsaselts Viljandi ning sellega seoses korraldas Viljandi- maa Metsaselts meie maakonna las- tele loominguvõistluse.

Meie koolist osales võistlusel 15 tööd, õpilasi juhendas Leina Sipel- gas. 7.—9. klasside arvestuses saa- vutas meie kool kolmikvõidu: Aleksander Rahnel (8b) esikoha tööga „Tihnik“ (joonegraafika), Sten Küper (8b) teise koha joonis- tusega „Mõtlemas Eestimaal met- sadele“ ja Anella Torim (7b) kol- manda koha tööga „Hommi-kuval- gus“ (õlipastell). Uuhinnad anti kätte 9. mail Viljandis Arkaadia ai- as. Auhindadeks olid kunstiraa- matud, kunstitarbed ja maiustu- sed. Parematest töödest pandi üles näitus.

Aleksander Rahnel (8b)

„Ugala“ suve- lavastused

„Ugala“ toob vaatajate ette kaks suvelavastust.

5. juunil kell 18 esietendub Vil- jandi Kaevumäel Mati Undi ko- möödia „Charley tädi“. Pärast esi- etendust kodulinnas sõidetakse selle lavastusega ringreisile mö- da Eesti maakohhti, jätkates selle- ga rändteatri traditsiooni. „Char- ley tädi“ mängitakse üle Eesti viisteist korda, viimased etendu- sed antakse augustikuus taas Vil- jandis.

19. juunil kell 19 on „Ugala“ juures tiigi kaldal esimest korda publiku ees Bartolt Brechti rahva- tükk „Härä Punttila ja tema sulane Matti“. Seda lavalugu võib sel suvel näha kümme korda.

Valli Tammsalu, teatri müügijuht

Surnuaiapähad

21. juunil kell 11 Rahumäe ja kell 13 Papi kalmistul. On võimalus mälestada lahkunuid ja pühitseda kalme.

HAUAKIVID,
nimetahvlid.
Soodsaimad hinnad
Viljandimaal!
Pargi t. 3, Viljandi
(endine autobas).

Tel. 433 1126.

www.graniidimeister.ee

ORDUMEISTRI VIIMASED AMETIKUUD

Võites auväärsete ja võrdsete kandidaatide seas eelmisel aastal Karksi ordumeistri tiitli, ei osanud ette aimatagi, kui tegus aasta kaasneb ordumeistri tiitlit kandes.

Ordumeistriks ole- mise aega saab võrrelda missivalimistel võitnud neidude rohkete tegutse- mistega oma missiaastal: vastuvõetud kõrgemas seltskonnas, sündmuse avamised, nende juhtimine ja muidugi rohked peod koos suure kaas- konnaga, millest ereda- mateks kogemusteks jäid meefestivali ja maakond- liku noorte teatripäeva juhtimine ning Karksi- Nuia paisjärve purskkae- vu avamine.

Et aasta on olnud vä- sitav ja reeglid näevad et- te, et kaks aastat järjest sellele tiitlile võistelda ei saa, siis võtan selle aasta ordulinnuse päeval 11. juulil ordumeistri vali- mistel auväärse koha žüriis oot- tan rohket osavõttu uue ordumeistri valimistel, et minna ise erru ja vaik- selt nautida vanaduspõlve oma ausalt

• Ordumeister Indrek Palu teatripäeval.

teenitud varanduse ja võidetud maa- tükidega.

Info ja registreerimine ordumeis- tri valimistele telefonil 435 5529 või valla kultuurikeskuses kohapeal.

Ordumeister Indrek I

• SPORT •

• Pildil on Eero Ilves (102) ja Anti Kala (101). MARNEK TUGEVUSE foto

Motokross „Karksi Cup 2009“

Juuliku esimesel nädalavahetu- sel saab Ainja krossirajal jällegi näha tiptasemel võidusõitu: Karksi Tehni- kasportiklubi eestvedamisel toimu- vad Eesti karikavõistlused motokros- sis. Kohal peaks olema kõik Eesti sel- le ala paremad ja tulla on lubanud ka külalisvõistlejad Lätist.

Starditakse viies masinaklassis: 85cc; MX2; MX1; külgkorvid ja

„Quad“. Osaleb mitu Karksi valla krossisõitjat eesotsas eelmise aasta karikavõitjatega külgvankriga masina- te klassis Kert Variku ja Erki Kõivuga. Esimene võistlusstart antakse kell 11.

Ootame meeldivat publikut Eesti parematele krossisõitjatele kaasa elama.

Indrek Lepik

Korvpallurid lõpetasid hooaja

Seekordsetele Viljandi maakonna meistrivõistlustele korvpallis regist- reerusime Karksi-Nuia linna mees- konnana. Eranditult kõik mängijad olid pärit Karksi vallast ning kaasatud oli ka palju noormängijaid, meeskonna keskmine vanus oli 23 aastat.

Seekordsed meistrivõistlused mängiti alagruppide süsteemis. Pärast ala- grupimänge jaotati võistkonnad kol- me tugevusrühma, kes selgitasid oma- vahel kohad. Meil loosiga palju ei ve- danud, sest sattusime samasse ala- gruppi hilisema võitjaga („Hansa Ilu- tulesikud“) ja kolmanda koha „Ant-

tilaga“. Jäime oma alagrupis kolman- daks, kuid pärast seda võitsime oma tugevusgrupis kõik viis mängu ja vas- tast suuremalt kui 16 punktiga.

Lõppeva hooaja parim korvikütt oli Joosep Mooses. Kokkuvõtteks saa- vutati 15 võistkonna seas tubli seits- mes koht, mis arvestades mängijate noorust ja viimaste mängude võidu- kust, annab võimaluse seada järgmi- seks hooajaks suuremaid sihte.

Täna meeskonna mängijaid, Karksi valda ja meeskonda treeneri- na aidanud Sulev Pilku.

Indrek Palu

Karksi konstaablijaoskond tel. 434 1110.

OÜ „Mellini“ saeveski teenused lintsaga. Info tel. 510 3938.

Palume Teid austada oma osavo- tuga meie Pärsi küla (endised Vene- küla, Üriküla, Oti ja Tiri küla) kokku- tulekut Oja talus 18. juulil 2009. Kui see on Teie kindel soov ja tahe, siis kinnitage seda, helistades numbrile 527 5435 hiljemalt 10. juuliks.

TV-antennide ja SAT-TV müük, paigaldus ja hooldus. Digi-TV ja „Via- sati“ paigaldus. Info tel. 514 2104. „Satman TP“ OÜ.

Ostan riidekiristu ja leivaastja. Pak- kuda tel. 5237960, Ene.

Teen torutööd, on vastav haridus. Info tel. 5192 2951.

1. juunist kuni 31. augustini on Karksi-Nuia Raamatukogu avatud E—N kella 9—17 ja R, L 9—15.

Alates 2. juunist kella 10—15 on juuksurialongis „Anna“ võimalik las- ta lõigata juukseid praktikandil. Meeste juukselõikus maksab 25 ja naiste juukselõikus 30 krooni.

Suvekuul on „Larvesen“ autopesu- lusa (Pärnu mnt. 6a) avatud kella 9—18. Keemiline puhastus, vaibapu- hastus, välipesu, autode poleerimine, pigieemaldus (pensionäridele hinna- soodustus). Kontakt: 5367 8944. Ur- mas.

Täna sündamest Karksi Vallava- litsust ja kõiki häid inimesi, kes olid toeks meile uue kodu rajamisel. Pere- kond Einula.

Karksi Noorte Kunstistuudio võtab vastu uusi õpilasi reedel, 12. juunil ja laupäeval, 13. juunil kella 12—16. Info 5649 0889. Are Haab.

MARLEEN KIVIMETS 2009 (grafiit)

Jaanilaat Karksi pargis 23. juunil

11	Laada avamine
11.15	Mängib ja laulab lastebänd „K-Duur“
11.45	Laste võistlusmängud
13	Taidlusprogramm
14	Oksjon
14.30	Taidlusprogramm jätkub
20.30	Jaanitule süütamine
20.45	Täiskasvanute jõukatsumised
22	Tants: mängib „Vaene Pillimees“

Laadaplatsil lastele batuut, näomaalingud ja üllatused.

Laada korraldab Tea Saaremägi (433 2736 ja 5598 7770), päeva juhib Kai Kannistu. Helitehnik on Toomas Bergmann ja sportmänge organiseerib Silvi Hannus (5341 9129).

Õnnitleme sünnipäeva puhul!

1. juuni	Asta-Aliide Adamson	Sudiste	75
3. juuni	Eve Sikka	Leeli	65
8. juuni	Õie Kütt	Karksi-Nuia	75
10. juuni	Aime Mühkle	Karksi	65
17. juuni	Jaak Eelmaa	Karksi	65
19. juuni	Aare Järviok	Karksi-Nuia	75
19. juuni	August Torim	Karksi-Nuia	75
20. juuni	Anna Kadak	Karksi-Nuia	93

Õnnitleme väikesi vallakodanikke ja nende vanemaid!

26. märtsil sündis Sudistes Maret Milistveri ja Ilmar Kiini perre poeg MARKUS. 8. mail sündis Lilli külas Lii Laande ja Andres Sinka perre tütar LISANDRA. 13. mail sündis Karksi-Nuias Siret Niinelo ja Tarmo Rapi perre poeg STEN-MARTIN.

Mälestame jäädavalt lahkunuid ja avaldame kaastunnet omastele

JOHANNES ALIORG
16.02.1922 – 29.04.2009
Polli

JAKOB KIRIK
14.10.1916 – 13.05.2009
Karksi-Nuia

ANDRES RÄTSEP
3.10.1950 – 18.05.2009
Karksi

ENDEL RUUSMAN
20.04.1950 – 18.05.2009
Pärsi

AAVO LAAS
7.12.1952 – 19.05.2009
Karksi-Nuia

VILMA PÜKS
21.10.1922 – 20.05.2009

VALTER KÜTT
8.10.1932 – 24.05.2009
Karksi-Nuia